

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Datum
2015-09-04

Kompletterande samråd för planerad 400 kV-ledning Skogssäter – Stenkullen samt förändringar på befintlig 130 kV-ledning mellan Lerum och Stenungsund

Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige, Bohusläns Ornitologiska Förening (BohOF) och KungälvSORnitologerna ser med stor oro på den planerade ledningsdragningen över Göta älv strax nedströms Tjurholmen. Platsen utgör en viktig rast- och häcklokal för många fågelarter, som kommer att beröras av det planerade projektet. Lokalen är skyddad som naturreservat och Göta älvs dalgång är skyddad som Natura 2000-område. Göta älv är vidare en av regionens största sträckleder för flyttande fåglar. Det planerade projektet riskerar därmed att medföra barriärverkan och talrika kollisioner, varför undertecknande föreningar å det bestämdaste anmodar Svenska kraftnät att gräva ner ledningarna under Göta älv.

Luftledningsalternativet kan inte accepteras med hänvisning till uppenbar risk för störningar av särskilt skyddsvärda fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv och med hänvisning till artskyddsförordningen. Det strider mot MB 7:28 a (betydande påverkan) och störning enligt artskyddsförordningen 4:2 (störning av fågelarter).

Att fåglar till följd av strömgenomgång dödas av kollisioner med kraftledningar samt vid kontakt med ledningsstolpar och transformatorer är allmänt känt. Typiska grupper som flyger in i kraftledningar är stork-, and-, tran-, duv-, vadar-, mås- och hönsfåglar samt vissa rovfåglar¹, medan främst rovfåglar och vissa ugglor orsakar kortslutning i transformatorer och stolptoppar. Ett stort antal fågelarter upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 och i artskyddsförordningen berörs av luftledningsalternativet. I området förekommer bl.a. sträckande och rastande havsörn, fiskgjuse, blå kärrhök, bivråk, storlom, dubbelbeckasin och salskrake. I området finns även häckande småfläckig sumphöna, sydlig gulärta, brun kärrhök, tofsvipa, enkelbeckasin, gräshoppsångare och rosenfink. Tjurholmen och angränsande delar av Göta älv är ett viktigt övervintringsområde för rovfåglar, bl.a. havsörn och blå kärrhök.

¹ Alonso, J. A. & Alonso, J. C. 1999: Collision of birds with overhead transmission lines in Spain (i verket Ferrer & Janss. 1999. Birds and power lines. Collision, electrocution and breeding. Querqus, Madrid, s. 57–82).

Idag finns kunskapen om hur för fåglar vanliga elolyckor ska undvikas, men tyvärr implementeras detta i beklämmande liten utsträckning, då såväl elbolag som nätägare hänvisar till ekonomiska aspekter. Relativt enkla åtgärder inkluderar att använda ledningsstolpar med horisontellt liggande ledningar, som därmed får mycket mindre barriäreffekt/kollisionsrisk jämfört med vertikalt liggande ledningar. Viktigt är också att kraftledningar görs med hängande isolatorer (kedjeisolatorer) så att fåglar som sätter sig på överliggaren inte kan komma åt att kortsluta mellan stolpe och ledning. Avståndet bör vara minst 60 cm, helst mer, för att ytterligare minska risken.

BirdLife Sverige, BohOF och kungälvSORnitologerna vill i sammanhanget påpeka att ovan nämnda ignorans från bolag och myndigheter strider mot Bernkonventionens direktiv 110 om åtgärder för att förhindra att fåglar dödas i ledningsnät och elkonstruktioner. Tyskland införde redan i april 2002 en riktlinje i lagstiftningen (§ 53) som säger att: *"Nyuppförda ledningsstolpar och annan teknisk utrustning måste konstrueras för att utesluta möjligheten att fåglar dödas genom strömgenomgång. Åtgärder för att minska riskerna för fågeldöd måste genomföras på befintliga ledningsstolpar och annan teknisk utrustning på linjer med 10-60 kV inom den närmaste 10-årsperioden."*

Vi förväntar oss att Sverige och Svenska kraftnät i framtiden tar ett större ansvar i enlighet med direktiv 110 i Bernkonventionen. För att undvika eller minimera påverkan på fågellivet i det aktuella projektet anser berörda föreningar att ledningarna måste markförläggas.

Sammanfattning

Den föreslagna ledningsdragningen berör såväl sträckande som rastande och häckande fågelarter längs Göta älvs dalgång (Natura 2000-område) samt Tjurholmens naturreservat, varav åtskilliga är rödlistade och/eller omfattas av särskilt skydd enligt fågeldirektivet och artskyddsförordningen. Framst på grund av de kollisionsrisker som den föreslagna ledningsdragningen innebär för de aktuella fågelarterna strider projektet mot Miljöbalken 7:28 a (betydande påverkan) och artskyddsförordningen 4:2 (störningskriteriet). Undertecknande föreningar hänvisar även till direktiv 110 i Bernkonventionen.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dennis Kraft', written in a cursive style.

Dennis Kraft
Ordförande
BirdLife Sverige
Tel: 070-6380905
E-post: dennis.kraft@birdlife.se

Stefan Malm
Bohusläns Ornitologiska Förening
E-post: stefan.malm@flogas.se

Kåre Ström
Kungälvornitologerna
E-post: kaare.strom@gmail.com